

งานเกษตร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ม.๔-๖

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

งานเกษตร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

เวลา ๒๐ ชั่วโมง จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต

ศึกษาความสำคัญและอภิปรายบทบาทของการทำการเกษตรที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศไทย สำนวทงถ่งถ่น และสืบค่นความรู้เกี่ยวกับพืชและสัตว์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ศึกษาและอภิปรายความหมายและความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรในยุคปัจจุบัน จำแนกประเภทของการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร สำนวทงถ่งถ่นการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร ปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน การปลูกพืชแบบไฮโดรโปนิกส์ (Hydroponics) ศึกษาความหมายและความสำคัญของการผลิตพืชโดยการขยายพันธุ์แบบต่างๆ ปฏิบัติการขยายพันธุ์พืชประเภทต่างๆ สรุปและอภิปรายข้อดี-ข้อเสียของการขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีการต่างๆ ฝึกทักษะกระบวนการทำงานอย่างมีระบบเพื่อผลงานที่มีประสิทธิภาพ

ศึกษา ค่นคว่า และสืบค่นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตพืชและสัตว์โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ปฏิบัติงานทดลองการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการผลิตพืชโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช (Plant Tissue Culture) ฝึกทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มและมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษาความหมายและรูปแบบของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการทำการเกษตร สำนวทงถ่งถ่นเกี่ยวกับการรู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และอภิปรายกลุ่มเพื่อวางแผนการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง

ศึกษาค่นคว่าเกี่ยวกับการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแนวทางอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแนวอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม นำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาประดิษฐ์ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน มีความละเอียดรอบคอบต่อการปฏิบัติงาน มีความตรงต่อเวลาในการทำงาน แบ่งกลุ่มปฏิบัติงานการดูแลถึงหมักแก๊สชีวภาพที่ใช้ในการหุงต้มในโรงเรียน

ศึกษาค่นคว่าเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และหน้าที่ของการตลาด แบ่งกลุ่มเพื่อสำรวทงถ่งถ่นและอภิปรายตลาดสินค้าทางการเกษตรในท้องถิ่น อภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาสินค้าทางการเกษตรในท้องถิ่น

ผลการเรียนรู้

๑. บอกความสำคัญและบทบาทของการทำการเกษตรที่มีต่อการพัฒนาประเทศไทย
๒. สำนวทงถ่งถ่นและสืบค่นข้อมูลเกี่ยวกับพืชและสัตว์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ
๓. อภิปรายความหมายและความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรในยุคปัจจุบัน
๔. บอกประเภทของการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรได้
๕. สำนวทงถ่งถ่นการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร
๖. สามารถปลูกพืชโดยใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรได้
๗. อธิบายเกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืชแบบต่างๆ
๘. สามารถขยายพันธุ์พืชแบบต่างๆ ได้
๙. อภิปรายข้อดี-ข้อเสียของการขยายพันธุ์พืชแบบต่างๆ
๑๐. สืบค่นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตพืชและสัตว์โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
๑๑. ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชได้
๑๒. อธิบายความหมายและรูปแบบของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓. วางแผนการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑๔. อธิบายแนวทางในการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
๑๕. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และหน้าที่ของการตลาด
๑๖. สำนวทงถ่งถ่นและอภิปรายเกี่ยวกับตลาดสินค้าทางการเกษตรในท้องถิ่นและการพัฒนาสินค้าทางการเกษตรในท้องถิ่น
๑๗. มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานและตรงต่อเวลา

รวมทั้งหมด ๑๗ ผลการเรียนรู้

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม
การงานอาชีพ

งานเกษตร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

กรกฎ กลิ่นอุบล

ผู้ตรวจ

ผศ.ดร.ปัญญา ทองนิล

ผศ.ดร.กิตติคม คาวีรัตน์

จันทนา นนทิก

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม การงานอาชีพ

งานเกษตร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
กรกฎ กลิ่นอุบล.

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม งานเกษตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6. -
กรุงเทพฯ : แม็คเอดดูเคชั่น, 2563.
104 หน้า.

1. เกษตรกรรม--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.
630.712
ISBN 978-616-345-221-4

สงวนลิขสิทธิ์ : ธันวาคม ๒๕๖๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็น
ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต
เป็นลายลักษณ์อักษร

จัดทำโดย

MAC | MACEDUCATION

ส่งธนาณัติสั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเอดดูเคชั่น จำกัด

เลขที่ ๙/๙๙ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

☎ ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๒-๓ โทรสาร ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๘

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม งานเกษตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ เล่มนี้ ผู้เขียนได้จัดทำขึ้น โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ช่วงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาวิเคราะห์และจัดทำผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งเพิ่มเติมสาระ การเรียนรู้ที่เน้นงานเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

การนำหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม เล่มนี้ไปใช้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ เรียนการสอนในรายวิชาการงานอาชีพได้ เนื่องจากในการจัดทำ หนังสือเรียน รายวิชา เพิ่มเติม ผู้เขียนได้ยึดตัวชี้วัดช่วงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยนำมาเพิ่มเติมรายละเอียดในเนื้อหาความรู้ กิจกรรม การฝึกปฏิบัติจริง ภาระงานตามสภาพจริงให้ชัดเจนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนสามารถ ตรวจสอบเป้าหมายการเรียนรู้จาก ผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ส่วนครูผู้สอนให้ดูเพิ่มเติมจาก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เขียน ได้จัดทำไว้คู่กับหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม เล่มนี้

ท้ายนี้ผู้เขียนหวังว่า หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม งานเกษตร ชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ ๔-๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เล่มนี้ คงจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและ ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับงานเกษตรไม่มากนักน้อย หากมีข้อเสนอแนะประการใด ผู้เขียนยินดีน้อมรับ เพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

คำชี้แจง

สำหรับผู้สอนและผู้ปกครอง

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม งานเกษตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ได้จัดทำและพัฒนาขึ้นใหม่ให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยในการจัดทำและพัฒนาหนังสือเรียนครั้งนี้ นอกจากการจัดเนื้อหาให้ตรงกับสาระแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว ยังได้นำผลการวิจัยประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ซึ่งบริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยมาดำเนินการพัฒนาหนังสือเรียนชุดนี้ ดังนี้

๑. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางกำหนดให้เรียนในแต่ละปี

๒. จัดทำผลการเรียนรู้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและความพยายามของสถานศึกษา ที่จะจัดการเรียนการสอนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

๓. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อฝึกกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดได้จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่บริษัทได้จัดทำขึ้นตามแนวทางการวางแผนแบบมองย้อนกลับ (Backward Design) ทั้งนี้ผู้สอนควรชี้แจงและให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติได้จริง

๔. จัดทำเนื้อหาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือเล่มนี้ โดยบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบคุณภาพเอง ในรูปแบบ MAC e-knowledge ผู้สอนและผู้เรียนที่มีความสนใจจะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สามารถหาข้อมูลได้ที่ www.MACeducation.com ซึ่งมีฐานข้อมูลที่ท่านสามารถ Download มาศึกษาได้

๕. เพื่อตอบสนองนโยบายในการพัฒนาเยาวชนให้มีค่านิยมหลักที่ดั่งาม 12 ประการและดำรงตนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้มีการเพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบภาระงานที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมหลัก 12 ประการ และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยแทรกไว้ในกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจในบางหน่วยที่มีเนื้อหาสอดคล้อง โดยใช้ตราสัญลักษณ์โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กำกับไว้ เพื่อเป็นจุดสังเกตสำหรับผู้สอนจะได้แนะนำผู้เรียน และผู้สอนควรเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและค่านิยมหลัก 12 ประการให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม งานเกษตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เล่มนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นจึงมั่นใจได้ว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ท้ายนี้ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความไว้วางใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ของบริษัทด้วยดีเสมอมา และเพื่อสนองโมติริจิตอันดีของท่าน จึงขอตั้งปณิธานว่า จะสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษาลดต่อไป

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ งานเกษตรก้าวหน้า

ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ และ ง ๓.๑

๑. การเกษตรกับวิถีชีวิตของคนไทย

- ความหมายของการเกษตร
- เกษตรกับชีวิตประจำวัน
- อาชีพเกษตรกรรม
- การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ
- เศรษฐกิจพอเพียง
- ภูมิปัญญาไทย
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

๒. การเกษตรกับการพัฒนาประเทศ

- ความสำคัญของการเกษตร
- พืชเศรษฐกิจ
- สัตว์เศรษฐกิจ
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

๓. เทคโนโลยีทางการเกษตร

- ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของเทคโนโลยีทางการเกษตร
- เทคโนโลยีเกี่ยวกับการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

๔. การผลิตพืชโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

- ความหมาย ประเภท และประโยชน์ของเทคโนโลยีชีวภาพ
- พืชดัดแปลงพันธุกรรม
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

หน้า

๑

๓

๓

๓

๔

๖

๑๐

๑๑

๑๒

๑๓

๑๔

๑๕

๑๘

๒๑

๒๒

๒๒

๒๓

๒๖

๒๖

๒๖

๒๕

๓๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รู้ลักษณะ รู้จัก

ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ และ ง ๓.๑

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตพืช

๓๕

- ความหมายของการผลิตพืช ๓๕
- ความสำคัญของการผลิตพืช ๓๕
- การจำแนกประเภทของการผลิตพืชในประเทศไทย ๓๖
- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช ๓๕
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืช ๔๐
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ ๔๔

๒. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตสัตว์

๔๕

- วัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ของการเลี้ยงสัตว์ ๔๕
- ประเภทของสัตว์เลี้ยงที่สำคัญในประเทศไทย ๔๖
- ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลี้ยงสัตว์ ๔๕
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ ๕๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สร้างสรรค์งานเกษตร

๕๓

ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ ง ๓.๑ และ ง ๔.๑

๑. การเกษตรเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕๕

- ความหมายของการเกษตรแบบยั่งยืน ๕๕
- รูปแบบของการเกษตรแบบยั่งยืน ๕๕
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ ๖๒

๒. การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแนวทางอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

๖๔

- การนำวัสดุเหลือใช้จากพืชและสัตว์มาประยุกต์ใช้ ๖๔
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ ๗๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เปิดประตูอาชีพ

ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ ง ๓.๑ และ ง ๔.๑

๑. ตลาดสินค้าเกษตร

- ความหมาย ความสำคัญ และหน้าที่ของการตลาด
- ประเภทของตลาด
- การตลาดสินค้าทางการเกษตร
- แหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

๒. แนวทางการประกอบอาชีพทางการเกษตร

- ความหมายและประเภทของอาชีพ
- การประกอบอาชีพทางการเกษตร
- การส่งเสริมการเกษตรของภาครัฐ
- กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

๗๖

๗๗

๘๐

๘๓

๘๔

๘๖

๘๗

๘๘

๘๘

๘๒

๘๒

๘๔

๘๕

บรรณานุกรม
ดัชนี

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เกษตรก้าวหน้า

เกษตรก้าวหน้า

๑. การเกษตรกับวิถีชีวิตคนไทย

๒. การเกษตรกับการพัฒนา
ประเทศ

๓. เทคโนโลยีทางการเกษตร

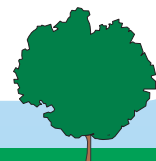
๔. การผลิตพืชโดยใช้เทคโนโลยี
ชีวภาพ

ผลการเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายและความสำคัญของการเกษตร
๒. จำแนกประเภทของอาชีพทางการเกษตร
๓. อธิบายหลักการของการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ
๔. อธิบายแนวคิดและทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง
๕. แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการสำรวจชุมชนด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในท้องถิ่น
๖. อธิบายความสำคัญของการเกษตรที่มีต่อประเทศ
๗. อธิบายความหมายของพืชและสัตว์เศรษฐกิจของไทย
๘. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพืชและสัตว์เศรษฐกิจโดยใช้สื่อเทคโนโลยี
๙. ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและขยัน
๑๐. อธิบายความหมาย ความสำคัญของเทคโนโลยีทางการเกษตร
๑๑. จำแนกประเภทของเทคโนโลยีทางการเกษตร
๑๒. อภิปรายความหมาย และวิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ทางการเกษตร
๑๓. สำรวจและเลือกใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสม
๑๔. ตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
๑๕. อธิบายความหมาย ประเภทและประโยชน์ของเทคโนโลยีชีวภาพ
๑๖. อธิบายวิธีการผลิตพืชโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
๑๗. วิเคราะห์ประโยชน์และโทษของการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการผลิตพืช
๑๘. มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

๑. การเกษตรกับวิถีชีวิตคนไทย

การเกษตรอยู่คู่กับคนไทยและมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปเพียงใด การเกษตรก็ยังคงอยู่คู่กับคนไทยตลอดมา โดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพของคนไทย

การเกษตรเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้การเกษตรมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากสินค้าเกษตรเป็นสำคัญ

ความหมายของการเกษตร

การเกษตร มาจากคำว่า “Agriculture” (Agri/Ager หมายถึง หุ้งหรือดิน Culture หมายถึง การปลูกหรือปฏิบัติ) ดังนั้นคำว่า “Agriculture” หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินเพื่อให้เกิดการผลิตหรือการใช้พื้นที่เพื่อให้เกิดผลผลิตนั่นเอง เมื่อนำไปใช้ทางวิชาการได้ขยายความออกไปอีกว่า การเกษตร คือ การปฏิบัติกับที่ดินเพื่อให้เกิดผลผลิต ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การทำประมง และการเกษตรผสมผสาน โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และเงินทุน เพื่อให้พืชและสัตว์เจริญเติบโตให้ผลผลิตต่างๆ

การเกษตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน มนุษย์รู้จักใช้ประโยชน์อย่างมากมายจากพืช สัตว์ ทั้งในชีวิตประจำวันและการดำรงชีวิต ตลอดจนในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคงอีกด้วย

เกษตรกับชีวิตประจำวัน

ในอดีตมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่อย่างง่าย ๆ โดยการล่าสัตว์ เก็บพืชผักจากป่ามาเป็นอาหาร อาศัยอยู่ตามถ้ำหรือเพิงที่สร้างจากกิ่งไม้ ต่อมามนุษย์เริ่มรู้จักการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการทำการเกษตร ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจนถึงปัจจุบัน แม้วิทยาการต่างๆ จะเจริญก้าวหน้ามากขึ้น มนุษย์ก็ยังคงอาศัยผลผลิตที่ได้จากการเกษตรเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตเช่นเดิม การเกษตรจึงมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ดังนี้

๑. เป็นแหล่งวัตถุดิบในการผลิตปัจจัยสี่ ซึ่งก็คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค โดยมนุษย์รู้จักเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เพื่อนำไปประกอบอาหารรับประทาน สร้างความเจริญเติบโตแก่ร่างกายและนำส่วนต่างๆ ของพืชเส้นใยไปผลิตสิ่งทอหรือใช้หนังสัตว์ทำเครื่องนุ่งห่ม มีการปลูกป่าเพื่อนำไม้ไปเป็นอุปกรณ์ในการก่อสร้าง สร้างที่พักอาศัย อาคาร สถานที่ ทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ต่างๆ และปลูกพืชสมุนไพร เพื่อนำไปใช้เป็นยารักษาโรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เกษตรก้าวหน้า

๒. เป็นงานที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยเกษตรกรสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรที่เหลือจากการบริโภค ใช้สอยประโยชน์ในครอบครัวไปจัดจำหน่ายแก่ผู้อื่นได้ ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๓. เป็นแหล่งให้ความรู้และความสะดวก การทำการเกษตรมีได้ให้ประโยชน์ทางด้านการบริโภค หรือการค้าเท่านั้น แต่ยังให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน ความสะดวก และความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้คนได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น การไปเที่ยวสวนสาธารณะ การเลี้ยงปลาสวยงาม

๔. ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สำหรับผู้ที่มีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก สามารถทำการเกษตร เช่น ปลูกไม้ประดับ พืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ เป็นงานอดิเรก เพื่อไม่ให้เวลาว่างนั้นเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ หรือแม้แต่ชานา หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วอาจปลูกถั่วในที่นาจะทำให้มีงานทำตลอดปี

การปลูกผักสวนครัว เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และยังได้ใช้บริโภคเป็นอาหาร

อาชีพเกษตรกรรม

อาชีพ (Occupation) หมายถึง การทำมาหากินจากการทำงานหรือกิจกรรมใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ อาชีพเป็นรูปแบบการดำรงชีพในสังคมมนุษย์ปัจจุบันและเป็นหน้าที่ของบุคคลในสังคมที่ประกอบอาชีพซึ่งมีค่าตอบแทนหรือรายได้เพื่อใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของบุคคล

ลักษณะอาชีพ

อาชีพที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเรียกว่า **วิชาชีพ** เช่น วิศวกร แพทย์ พยาบาล ทนายความ และอาชีพที่ถูกกฎหมายและศีลธรรม เรียกว่า **สัมมาชีพ** เช่น ค้าขาย ส่วนบางอาชีพที่ผิดกฎหมาย เรียกว่า **มิถนาชีพ** เช่น โจร ผู้ก่อการร้าย

อาชีพอาจมีรายได้แตกต่างกันไป อาชีพที่เป็นลูกจ้างจะได้ค่าตอบแทนในรูปแบบเงินเดือน อาชีพค้าขายหรือประกอบกิจการส่วนตัวหรือการลงทุนจะได้ค่าตอบแทนในรูปแบบกำไร

ความสำคัญของอาชีพ

ความสำคัญของอาชีพมีดังนี้

๑. **ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้** เมื่อมีอาชีพก็จะทำให้เกิดรายได้ สามารถจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันได้โดยปกติ

๒. **ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในสังคม** ผู้ที่มีอาชีพจะได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้คนในสังคม เพราะสังคมมนุษย์มองว่า คนที่มีอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองได้ จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เช่น ไม่ลักขโมย ไม่แย่งชิง ไม่เที่ยวขอหรือหยิบยืมสิ่งของจากผู้อื่น

๓. **สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่อยู่ร่วมกัน** การดำรงชีพอยู่ในสังคมจะต้องมีการสมรส ผู้ที่มีอาชีพจะทำให้ผู้ที่มาเป็นคู่ชีวิตมีความมั่นใจว่า เมื่ออยู่ร่วมกันแล้วจะไม่อดตาย ไม่ลำบาก ไม่เดือดร้อน และจะมีความสุขอย่างแน่นอน

๔. **สร้างครอบครัวได้โดยปกติสุข** รายได้จากการประกอบอาชีพสามารถสร้างครอบครัวให้ดำรงอยู่ได้โดยปกติ เมื่อเป็นครอบครัวก็จะมีญาติพี่น้องที่ต้องจุนเจือ มีลูกต้องดูแล มีอาหารที่ต้องเตรียมเพิ่มขึ้น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่ต้องใช้ตามความจำเป็น ที่อยู่อาศัยต้องพอเหมาะกับฐานะทางเศรษฐกิจ เมื่อเจ็บป่วยก็ต้องได้รับการดูแลรักษา ถ้าไม่มีอาชีพก็ขาดรายได้ และการสร้างครอบครัวก็จะเกิดปัญหา

๕. **ทำให้กิจกรรมทางสังคมมีการเคลื่อนไหว** ในสังคมมีหลากหลายอาชีพซึ่งจะทำให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ขึ้น เกิดการเชื่อมประสานในจุดต่างๆ ของสังคม มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนในสังคม เช่น ผู้ขายกล้วยปิ้งริมถนนก็ไปซื้อกล้วยจากพ่อค้าแม่ค้าที่ตลาด ซึ่งก็มาจากชาวสวนที่ปลูกกล้วย นำมาส่งที่ตลาด ชาวสวนก็ได้รับเงินจากการขายกล้วย และนำเงินที่ได้ไปให้ลูกเพื่อใช้จ่ายเป็นค่ากิจกรรมที่โรงเรียน ผู้ค้าที่ตลาดก็ได้เงินจากการขายกล้วย และนำเงินไปจ่ายค่าเช่าแผงที่ตลาด ได้คุยกับเจ้าของตลาด ได้พบปะกับกลุ่มเพื่อน ส่วนผู้ค้ากล้วยปิ้งก็ได้พบปะกับลูกค้าที่เป็นพนักงานธนาคารที่ซื้อห่อกลับไปรับประทานที่ทำงาน ลักษณะที่กล่าวมาจะเห็นความเคลื่อนไหวของสังคมที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากอาชีพ

๖. **ทำให้เศรษฐกิจและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง** การเปลี่ยนแปลงในทางบวก เรียกว่า การพัฒนา เมื่อมีการประกอบอาชีพก็ทำให้เศรษฐกิจของสังคมเคลื่อนไหว เมื่อมีความคล่องตัวก็เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ขึ้นในสังคม เช่น มีถนนหนทาง มีรถโดยสาร มีไฟฟ้า มีโทรศัพท์ มีอินเทอร์เน็ต ทั้งแบบใช้สายและไร้สาย สิ่งเหล่านี้เรียกว่าเป็นการพัฒนา ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงในเชิงลบ ได้แก่ การเกิดแหล่งเสื่อมโทรม เกิดชุมชนเสื่อมโทรม เกิดปัญหาขยะล้นเมือง เกิดปัญหาการแย่งที่อยู่อาศัย การแย่งอาชีพ เกิดอาชญากรรม เกิดอาชีพที่ผิดกฎระเบียบของสังคม เกิดโรคติดต่อ และอื่นๆ รวมเรียกว่า ความเสื่อมถอยของเศรษฐกิจและสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สืบเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมตามอาชีพของมนุษย์

ลักษณะการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบกิจการดำเนินการด้วยตนเองแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนจำนวนมาก แต่หากมีความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุนและจำหน่ายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ การประกอบอาชีพอิสระ เช่น การขายอาหาร การขายของชำ การซ่อมรถจักรยานยนต์

ในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร การจัดการ เช่น การตลาด ทำเลที่ตั้ง เงินทุน การตรวจสอบและประเมินผล นอกจากนี้ยังต้องมีความอดทนต่องานหนัก ไม่ท้อถอยต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมองเห็นภาพการดำเนินงานของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

๒. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการ โดยตนเองเป็นผู้รับจ้างทำงานให้ และได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างหรือเงินเดือน อาชีพรับจ้างประกอบด้วยบุคคล ๒ ฝ่าย ซึ่งได้ตกลงว่าจ้างกัน บุคคลฝ่ายแรกเรียกว่า นายจ้างหรือผู้ว่าจ้าง บุคคลฝ่ายหลังเรียกว่า ลูกจ้างหรือผู้รับจ้าง มีค่าตอบแทนที่ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้าง เรียกว่า ค่าจ้าง การประกอบอาชีพรับจ้างโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นการรับจ้างทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน เป็นการรับจ้างในลักษณะการขายแรงงาน โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่คิดตามชิ้นงานที่ทำได้ อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับเจ้าของสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง

อาชีพค้าขายเป็นอาชีพอิสระ

อาชีพรับจ้างในโรงงานเย็บผ้า

อาชีพเกษตรกรรมถือเป็นอาชีพหลักและเป็นอาชีพสำคัญของประเทศ ปัจจุบันประชากรของไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ยังประกอบอาชีพนี้อยู่ อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพเกี่ยวกับการผลิต และการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการทางด้านการเกษตร ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรนอกจากใช้ในการบริโภคเป็นส่วนใหญ่แล้วยังใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตทางอุตสาหกรรมอีกด้วย อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์

ปัจจัยของการประกอบอาชีพอิสระ

สิ่งสำคัญของการเริ่มต้นประกอบอาชีพอิสระ จะต้องพิจารณาว่าจะประกอบอาชีพอิสระอะไร โอกาสและความสำเร็จมีมากน้อยเพียงไร และจะต้องเตรียมตัวอย่างไรจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยหลักของการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่

๑. **ทุน** คือ สิ่งที่เป็นต่อบัณฑิตพื้นฐานของการประกอบอาชีพใหม่ โดยจะต้องวางแผนและแนวทางการดำเนินธุรกิจไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะทราบว่าจะต้องใช้เงินทุนประมาณเท่าไร บางอาชีพใช้เงินทุนน้อยปัญหาย่อมมีน้อย แต่ถ้าเป็นอาชีพที่ต้องใช้เงินทุนมากจะต้องพิจารณาว่ามีทุนเพียงพอหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นปัญหาใหญ่ ถ้าเงินทุนไม่พอจะหาแหล่งเงินทุนจากที่ใด อาจจะได้จากเงินเก็บออม หรือจากการกู้ยืมจากธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกไม่ควรลงทุนจนหมดเงินเก็บออมหรือลงทุนมากเกินไป

๒. **ความรู้** หากมีความรู้ไม่เพียงพอต้องศึกษาจนเข้าใจหาความรู้เพิ่มเติม อาจจะไปฝึกอบรมจากสถาบันที่ให้ความรู้ด้านอาชีพ หรือทำงานเป็นลูกจ้างคนอื่น ๆ หรือทดลองปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้มีความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพนั้นๆ

๓. **การจัดการ** เป็นเรื่องของเทคนิคและวิธีการ จึงต้องรู้จักการวางแผนการทำงานในเรื่องของตัวเอง บุคคลที่จะร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมลงทุน ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ และกระบวนการทำงาน

๔. **การตลาด** เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง เพราะหากสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นไม่เป็นที่นิยมและไม่สามารถสร้างความพอใจให้แก่ผู้บริโภคได้ ก็ถือว่ากระบวนการทั้งระบบไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การวางแผนการตลาดซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันสูง จึงควรได้รับความสนใจในการพัฒนา รวมทั้งต้องรู้และเข้าใจในเทคนิคการผลิต การบรรจุและการหีบห่อ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สินค้าและบริการเป็นที่นิยมของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้ทรงทำการศึกษาและวิจัยเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่มาเป็นเวลานานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ ในพื้นที่ส่วนพระองค์ขนาด ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา ใกล้วัดมงคล ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และทรงมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนาที่ทรงจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเสริมโครงการของรัฐ ทั้งนี้ก่อนที่จะทรงนำเอกสารออกเผยแพร่อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น ทรงให้จัดตั้ง “ศูนย์บริหารพัฒนา” ตามแนวพระราชดำริ อยู่ในความรับผิดชอบของมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อเป็นต้นแบบสาธิตการพัฒนาด้านการเกษตร โดยประสานความร่วมมือระหว่างวัด ราษฎร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เกษตรก้าวหน้า

และรัฐ ทำการเผยแพร่อาชีพการเกษตรและจริยธรรมแก่ประชาชนในชนบท โดยทรงหวังว่าหากประสบความสำเร็จก็จะใช้เป็นแนวทางสาธิตในท้องที่อื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้ในส่วนของการพัฒนาด้านการเกษตรนั้น ก็คือแนวคิดและมรรควิธีที่รู้จักกันในนาม “เกษตรทฤษฎีใหม่”

พระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” เป็นแนวทางหรือหลักการในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นา คือ ที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การดำเนินงานตามทฤษฎีใหม่มี ๓ ขั้นตอน คือ

๑. การผลิต ให้พึ่งตนเองด้วยวิธีง่ายๆ ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง ให้พอมีพอกิน

๒. การรวมพลังกันในรูปแบบสหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันในการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา

๓. การดำเนินธุรกิจโดยติดต่อประสานงาน จัดหาทุนหรือแหล่งเงินทุน ในขั้นแรกที่เป็นการผลิต ถือเป็นขั้นสำคัญที่สุด ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ตามอัตราส่วน ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐ ซึ่งหมายถึง

ส่วนที่หนึ่ง ประมาณ ๓๐% ให้ขุดสระเก็บกักน้ำ เพื่อใช้ดื่มในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชน้ำต่างๆ

ส่วนที่สอง ประมาณ ๓๐% ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้รับประทานอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้

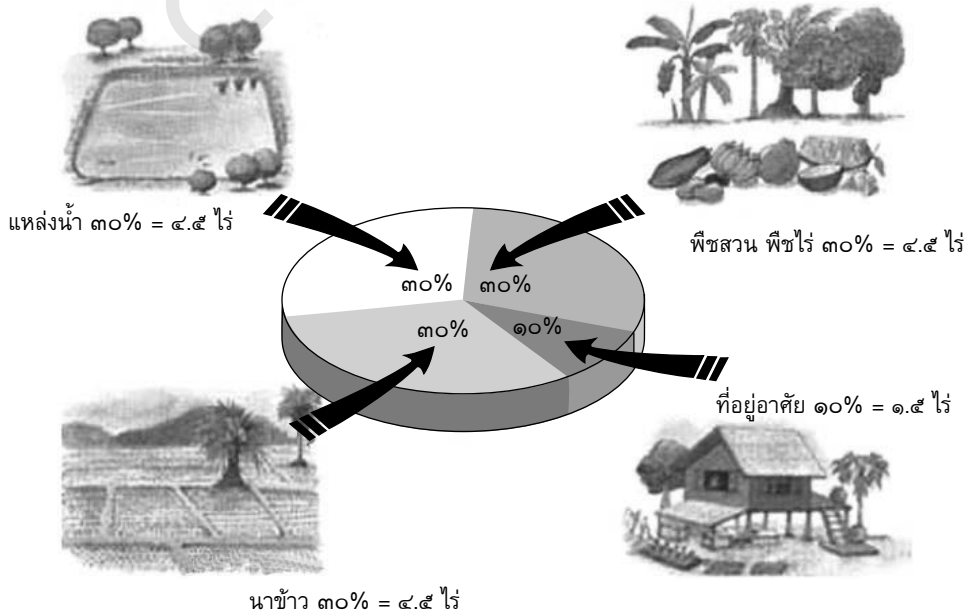
ส่วนที่สาม ประมาณ ๓๐% ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคนำไปจำหน่าย

ส่วนที่สี่ ประมาณ ๑๐% ให้เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนอื่นๆ

การแบ่งพื้นที่ทำกินตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

เฉลี่ยพื้นที่ถือครอง ๑๕ ไร่

๓๐% : ๓๐% : ๓๐% : ๑๐%

การปลูกพืชตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่

จากการที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้ทรงค้นคว้าทดลอง และรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและความเป็นอยู่ของเกษตรกร และได้พระราชทานแนวคิดเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อต้องการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้นบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง โดยเน้นการเกษตรแบบผสมผสาน คือ มีทั้งการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง ในสัดส่วนของพื้นที่ที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะผลิตพืชหรือสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนได้พออยู่พอกินในระยะแรกและสามารถผลิตให้เหลือจำหน่ายได้ในระยะต่อไป สำหรับพืชที่พระองค์ทรงเน้นย้ำให้ปลูกตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่มีดังนี้

๑. **ข้าว** เป็นพืชหลักและเป็นอาหารหลักของคนไทย คนไทย ๑ คน รับประทานข้าวปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ กิโลกรัม การปลูกข้าวตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่จึงปลูกไว้เพื่อบริโภค หากเหลือก็สามารถนำไปจำหน่ายได้ ดังนั้น ข้าวจึงเป็นพืชหลักที่จะต้องปลูกตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย

๒. **พืชผสมผสาน** เป็นพืชที่ใช้ปลูกผสมผสานตามหลักทฤษฎีใหม่ ได้แก่

๒.๑ **พืชไร่** เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ปอกระเจา อ้อย

๒.๒ **พืชสวน** ได้แก่ ไม้ผล เช่น มะม่วง มะพร้าว มะขาม ขนุน ละมุด ส้มโอ

๒.๓ **พืชผัก** เช่น แคบ้าน มะรุม สะเดา ชะอม ขมิ้น ขิง ข่า ชะพลู ผักบุ้ง คื่นห่อ มะละกอ มะเขือ

๒.๔ **ไม้ดอกไม้ประดับ** เช่น มะลิ ดาวเรือง กุหลาบ รัก บานไม่รู้โรย ช่อนกลั่น

๒.๕ **พืชสมุนไพร** เช่น พริกไทย แมงลัก กะเพรา โหระพา ตะไคร้ ว่านหางจระเข้

๓. **พืชอื่น ๆ** เป็นพืชที่แนะนำให้ปลูกตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่

๓.๑ **ไม้ยืนต้นสำหรับใช้สอย** เช่น สะเดาไผ่ มะพร้าวกระถินขี้เหล็กทองหลาง

๓.๒ **พืชบำรุงดิน** เช่น หนุ่ยแฝง ถั่วมะแฮะ ถั่วฮามาต้า โสนปอเทือง

๓.๓ **เห็ด** เป็นพืชอาหารคู่ครัวไทยมาช้านาน เป็นอาหารที่มีประโยชน์เทียบได้กับเนื้อสัตว์ เห็ดที่ส่งเสริมให้เพาะเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน ได้แก่ เห็ดฟาง เห็ดหูหนู เห็ดนางฟ้า เห็ดเป๋าฮื้อ

การดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ประเด็นสำคัญก็คือ พึ่งตนเองประหยัด และมีรายได้ ก่อให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยให้สัมพันธ์เกื้อกูลกันและกัน ซึ่งเป็นการบริหารทรัพยากรน้ำ ที่ดิน และแรงงาน ตลอดจนรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น แล้วจึงพัฒนาไปสู่การผลิตเพื่อให้เกิดรายได้อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

๑. กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

๓.๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๓.๒ ความมีเหตุผลหมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓.๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

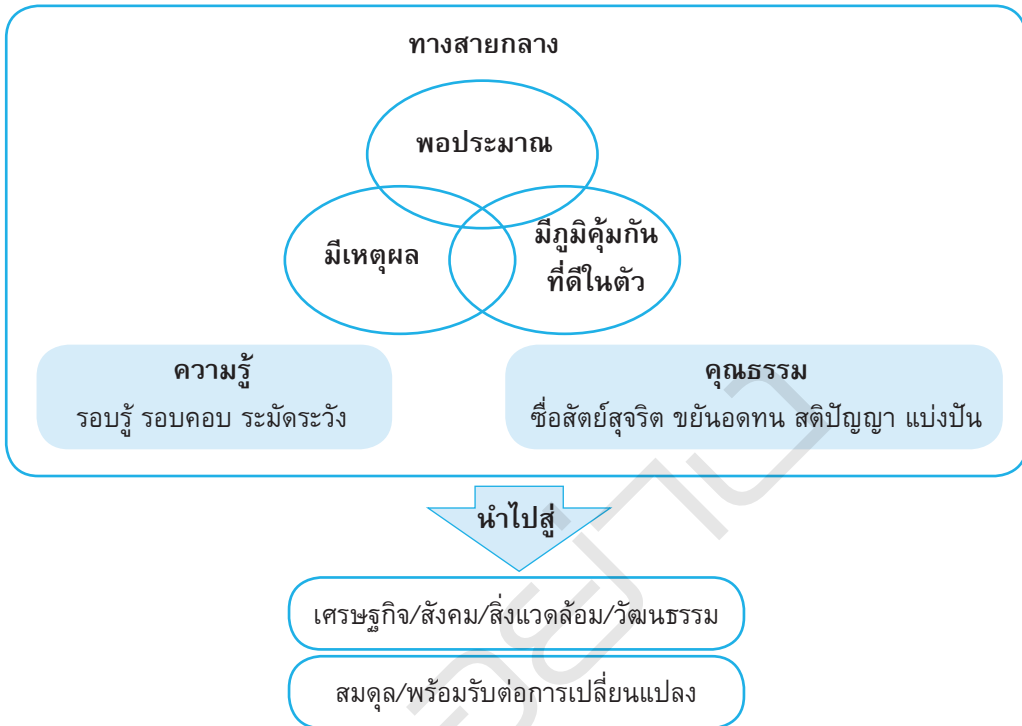
๔. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

๔.๑ **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วยความรู้รอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๔.๒ **เงื่อนไขคุณธรรม** คุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๕. **แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ**จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างไม่ขาดสาย และเชื่อมโยงกันทั้งระบบทุกสาขา

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลิตผลงานของบุคคลอันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนา ปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดี สามารถแก้ไขปัญห และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะดังนี้

๑. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเป็นทั้งความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม
๒. ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และคนกับสิ่งที่เหนือธรรมชาติ
๓. ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิตของคน

๔. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว และการเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชน และสังคม

๕. ภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานสำคัญในการมองชีวิต เป็นพื้นฐานความรู้ในเรื่องต่างๆ

๖. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะ หรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

๗. ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคม

การแสดงหนังใหญ่

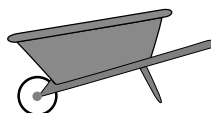
เครื่องดนตรีไทย

ภูมิปัญญาไทยในลักษณะต่างๆ

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรมที่ ๑ จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. จงอธิบายความหมายและความสำคัญของการเกษตร
๒. จงอธิบายวิธีการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่
๓. การดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นต้องยึดหลักการใดบ้าง
๔. จงอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการดำรงชีวิต โดยเฉพาะเรื่องการใช้พื้นที่ทำกิน
๕. จากแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรเกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ นักเรียนคิดว่าได้รับประโยชน์จากการทำเกษตรกรอย่างไร จงอธิบาย
๖. จงอธิบายลักษณะของภูมิปัญญาไทย

กิจกรรมที่ ๒ ให้นักเรียนปฏิบัติภาระงานที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ภาระงาน เรื่อง “วิถีชีวิตไทย”

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการเกษตรและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตร

คำชี้แจง

กิจกรรมที่ ๑

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ “การเกษตรมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนไทยอย่างไร”
๒. ให้แต่ละกลุ่มใช้เวลาในการอภิปราย ๑๕ นาที แล้วสรุปใจความในรูปของผังมโนทัศน์
๓. ส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

กิจกรรมที่ ๒

๑. ให้แต่ละกลุ่มออกไปสำรวจชุมชนที่สนใจเพื่อสำรวจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตร (ใช้เวลาในวันหยุด)
๒. ในการสำรวจให้แต่ละกลุ่มทำแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด พร้อมถ่ายภาพการทำกิจกรรม
๓. เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วสรุปการสำรวจตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้
๔. นำเสนอผลการสำรวจในชั่วโมงถัดไป

๒. การเกษตรกับการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยมีสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์จนได้รับการขนานนามว่าเป็น “อู่ข้าวอู่น้ำของเอเชีย” จึงสามารถผลิตวัตถุดิบสำหรับบริโภคในประเทศอย่างพอเพียง นอกจากนี้ยังส่งวัตถุดิบและแปรรูปผลผลิตไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ จนเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ สามารถสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก

ใบประกันคุณภาพสื่อการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม งานเกษตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เล่มนี้ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด เป็นผู้จัดพิมพ์เผยแพร่และจำหน่าย โดยได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม ที่มีทั้งผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม และองค์ประกอบสำคัญอื่นที่บริษัทจัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษา ได้เทียบเคียงกับหลักสูตรของสถานศึกษาและพิจารณาเลือกใช้หนังสือนี้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้อง กับหลักสูตรสถานศึกษาของตนได้ตามความเหมาะสม

ผู้เรียบเรียง นางกรกฎ กลิ่นอุบล

ผู้ตรวจ ๑. ผศ. ดร.ปัญญา ทองนิล
 ๒. ผศ. ดร.กิตติคม คาวีรัตน์
 ๓. นางสาวจันทนา นนทิกกร

บรรณาธิการ ผศ. ดร.ชัยฤทธิ์ คีลาเดช

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ขอรับรองว่าผู้เรียบเรียง ผู้ตรวจ และบรรณาธิการดังกล่าว เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหนังสือนี้ให้มีความถูกต้อง และมีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ของรายวิชาเพิ่มเติมที่กำหนด

หากผู้ใช้หนังสือหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าหนังสือเล่มนี้มีข้อบกพร่อง เนื้อหา ไม่ถูกต้อง เกิดผลเสียหายต่อการเรียนรู้ ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และความมั่นคงของชาติ เมื่อบริษัทได้ทราบแล้ว บริษัทยินดีต่อการจำหน่ายทันทีและเรียกเก็บหนังสือที่จำหน่ายทั้งหมดเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ตลอดจนชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงให้กับผู้ที่ได้รับความเสียหายนั้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งยินยอมให้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานถอดถอนรายการหนังสือนี้ออกจากบัญชีกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ ในสถานศึกษาไปก่อน จนกว่าจะได้รับแจ้งว่ามีการแก้ไขแล้ว พร้อมทั้งการแจ้งประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาทราบ

ลงชื่อ.....
(นายคมพิชญ์ พนาสุภณ)

กรรมการผู้จัดการ
บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

หนังสือเรียนแม็ค
งานเกษตร
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

2505 101140

MAC EDUCATION

www.MACeducation.com

9 786163 452214

ราคา ๖๐ บาท